

Sygn. akt V U 722/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2023 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Stanisław Pilarczyk

Protokolant: st.sekr.sądowy Anna Sobańska

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2023 r. w Kaliszu

odwołania S. J., M. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 18 lipca 2023 r. Nr (...)

w sprawie S. J., M. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie ubezpieczenia

Oddala odwołania

Sędzia Stanisław Pilarczyk

VU 722/23

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 lipca 2023 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w O., stwierdził, iż S. J., jako osoba wykonująca umowę zlecenia u płatnika składek M. G., podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu, w okresach:

- a) od 1 grudnia 2012 roku do 31 stycznia 2013 roku;
- b) od 1 czerwca 2013 roku do 30 września 2013 roku;
- c) od 7 czerwca 2014 roku do 1 lutego 2016 roku;
- d) od 12 czerwca 2016 roku do 21 czerwca 2016 roku;
- e) od 29 maja 2017 roku do 30 czerwca 2017 roku.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł S. J., podnosząc iż wykonywał on umowę zlecenia tylko w okresach kiedy ze stosunku pracy osiągał minimalne wynagrodzenie, a więc nie powinien podlegać ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu w okresach wymienionych w zaskarżonej decyzji. Odwołanie wniosła również M. G., wnosząc o uchylenie zaskarżonej decyzji z dnia 18 lipca 2023 roku, ewentualnie o ustalenie, że w dacie wydania zaskarżonej decyzji obowiązek zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne przez płatnika składek, wobec

przedawnienia obowiązku składkowego, wygaś. Organ rentowy, w odpowiedziach na odwołania, wniósł o ich oddalenie.

Sąd poczynił następujące ustalenia:

Płatnik składek M. G. prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą – Biuro (...). W dniu 9 czerwca 2018 roku zawarła ona, na czas nieokreślony, ze S. J. umowę zlecenia i z tytułu tej umowy od 1 lutego 2012 roku do 7 marca 2018 roku zgłosiła go do ubezpieczenia zdrowotnego. W dniu 7 marca 2018 roku umowa ta została rozwiązana. Zawierając w dniu 9 czerwca 2011 roku umowę zlecenia S. J. złożył M. G. oświadczenie, iż jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę i z tego tytułu osiąga przychód w wysokości nie niższej niż minimalne wynagrodzenie, ale nie poinformował o okresach kiedy nie osiągnął minimalnego wynagrodzenia.

(okoliczności niesporne)

(dowód – umowa zlecenia z 9 czerwca 2011 roku – k. 39 akt sądowych, zeznania M. G. z dnia 31 października 2023 roku [00:02:56][00:29:26], oświadczenie S. J. – akta ZUS)

W okresach od 1 grudnia 2012 roku do 31 stycznia 2013 roku, od 1 czerwca 2013 roku do 30 września 2013 roku S. J. był zatrudniony w połowie pełnego wymiaru czasu pracy na podstawie umowy o pracę u płatnika składek P. nie osiągając minimalnego wynagrodzenia w wysokości 1 600 zł miesięcznie. W okresach od 7 czerwca 2014 roku do 1 lutego 2016 roku i od 29 maja 2017 roku do 6 czerwca 2017 roku nie posiadał on innego tytułu do ubezpieczeń społecznych.

(dowód – pismo organu rentowego z dnia 2 października 2023 roku wraz z załącznikami – k.19-32 akt sądowych, raport z analizy konta S. J. – akta ZUS)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołania S. J. i M. G. nie są zasadne.

Zakres i przedmiot postępowania sądowego wyznacza treść decyzji organu rentowego. W postępowaniu wywołanym odwołaniem do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych orzeka jedynie o prawidłowości zaskarżonej decyzji. Tak więc w sprawie, w której wniesiono odwołanie od decyzji organu rentowego przedmiot oraz zakres rozpoznania i orzeczenie sądu pracy i ubezpieczeń społecznych wyznacza treść tej decyzji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 roku, II UZ 52/99, OSNP 2000/15/601; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2022 roku, I USK 510/21, Lex nr 3478526; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2022 roku, II USK 536/21, Lex nr 3453099).

Postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, ma na celu kontrolę prawidłowości zaskarżonej decyzji, w związku z czym może je wszcząć wyłącznie odwołanie od decyzji wydanej bądź w wyniku rozpoznania wniosku, bądź z urzędu. Niedopuszczalne jest natomiast rozstrzygnięcie przez sąd, niejako w zastępstwie organu rentowego, wniosków zgłoszonych w toku postępowania odwoławczego, które nie były przedmiotem decyzji tego organu. Inaczej mówiąc, w sprawach tych sąd rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji, w granicach jej treści i przedmiotu. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 19 kwietnia 2017 roku, Lex nr. 2310114)

Tak więc w niniejszej sprawie przedmiotem postępowania odwoławczego jest tylko kwestia podlegania ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu S. J. w okresach wynikających z zaskarżonej decyzji, a nie kwestia podstawy wymiaru składek na powyższe ubezpieczenia. Przedmiotem postępowania odwoławczego nie może być również kwestia przedawnienia zobowiązania składkowego. Obowiązek zapłaty składek przez płatnika składek M. G. z tytułu zawartej ze S. J. umowy zlecenia musiałby wynikać z decyzji organu rentowego, ale dotychczas takiej decyzji nie wydano i dopiero, gdyby taką decyzję wydano, to można by podnosić kwestię przedawnienia składek.

Niniejsza zaskarżona decyzja dotyczy kwestii ustalenia podlegania przez S. J. obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu w spornych, wymienionych w decyzji, okresach. Taką decyzję o ustalenie organ rentowy może wydać w każdym czasie.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 roku (tj. Dz. U. z 2023 roku poz. 1230 t.j.) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu. W myśl art. 9 ust. 1a ww. ustawy, ubezpieczeni wymienieni w usta. 1, których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni, służby, pobierania świadczenia szkoleniowego, świadczenia socjalnego, zasiłku socjalnego lub wynagrodzenia przysługującego w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie w przeliczeniu na okres miesiąca jest niższa od określonej w art. 18 ust. 4 pkt 5a (minimalna płaca) podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1b i art. 16 ust. 10.

Minimalne wynagrodzenie za pracę w 2013 roku wynosiło 1 600 zł (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 września 2012 roku, Dz. U. z 2012 roku poz. 1026).

W wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 20 grudnia 2016 roku (III AUa 601/16, Lex nr 2265589) podniesiono, iż „Ubezpieczeni wymienieni w art. 9 ust. 1 u.s.u.s., których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy w przeliczeniu na okres miesiąca jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów niż wskazanych w tym przepisie. Gdy więc podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracownika jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia i jednocześnie osoba ta ma inny tytułu do ubezpieczeń, np. prowadzi działalność gospodarczą, to obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlega z obu tych tytułów.”

Podobny pogląd wyraził Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 7 listopada 2012 roku (III AUa 718/12, Lex nr 1237310), gdzie podkreślono, iż „Warunkiem podlegania jedynie ubezpieczeniu pracowniczemu, w myśl art. 9 ust. 1a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r. Nr 205 poz. 1585 ze zm.) jest podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy nie niższa od minimalnego wynagrodzenia.

Również Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w wyroku z dnia 24 kwietnia 2013 roku (III AUa 110/13, Lex nr 1315012) podniósł, iż „Zgodnie z art. 9 ust. 1 i 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, jednocześnie wykonująca umowę zlecenia zawartą z innym podmiotem niż własny pracodawca i niewykonywająca na jego rzecz, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu pozostawania w stosunku pracy, natomiast z tytułu wykonywanej umowy zlecenia ubezpieczenia emerytalne i rentowe mają dla niej charakter dobrowolny, jeżeli podstawa wymiaru składek ze stosunku pracy w przeliczenia na okres miesiąca wynosi co najmniej tyle, ile minimalne wynagrodzenie za pracę. Jeżeli podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy, w przeliczenia na okres miesiąca, jest niższa od minimalnego wynagrodzenia, osoba ta podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym również z tytułu zlecenia.”

Z mocy art. 13 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zleceniobiorcy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowymi wypadkowemu podlegają od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

W wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 24 października 2012 roku (III AUa 670/12, Lex nr 1236244) podkreślono, iż „Art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ustanawia obowiązkowe objęcie ubezpieczeniem emerytalno-rentowym osób fizycznych, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia (tzw. „zleceniobiorców”), jak również osób z nimi współpracującymi. Ww. osoby – zgodnie z art. 12 ust. 1 cytowanej ustawy – podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu. Art. 13 pkt 2 ustawy stanowi, że zleceniobiorcy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

W komentarzu do art. 13 cytowanej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych pod redakcją B. Gudowskiej (Legalis) podkreślono, iż „Okres podlegania obowiązkowi ubezpieczenia emerytalnego i rentowego osób wykonujących pracę nakładczą oraz „zleceniobiorców” został określony jako czas obowiązywania umowy o pracę nakładczą lub jednej z umów, o których stanowi art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i trwa od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia wykonywania umowy do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że przy oznaczaniu okresu trwania umowy zlecenia decydujące znaczenie ma okres, na jaki zawarto umowę, a nie okres faktycznego wykonywania pracy.

W niniejszej sprawie kwestią zasadniczą, wynikająca z zaskarżonej decyzji, było ustalenie czy w okresach wynikających z decyzji S. J. podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, i wypadkowemu z tytułu zawartej umowy zlecenia. Jak wynika z poczynionych ustaleń faktycznych w spornych okresach odwołujący nie podlegał innemu ubezpieczeniu społecznemu lub z tytułu zawartej umowy o pracę nie osiągał wynagrodzenia co najmniej minimalnego, a więc, w świetle cytowanych wyżej przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i w świetle stanowiska judykatury, z tytułu zawartej umowy zlecenia, w okresach wymienionych w zaskarżonej decyzji, podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wpadkowemu.

Ustalenie kwestii podlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu w spornych okresach nie oznacza, iż w całym tym okresie należy opłacić składki na ubezpieczenie społeczne. Przedmiotem zaskarżonej decyzji nie była kwestia opłacenia składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, wypadkowe z tytułu zawartej umowy zlecenia, ani organ rentowy nie wydawał takiej decyzji, a gdyby taką decyzję wydano, to zapewne organ rentowy musiałby brać pod uwagę kwestię przedawnienia składek jak i kwestię podstawy wymiaru tych składek.

W tym stanie rzeczy zaskarżona decyzja odpowiada prawu i dlatego odwołania S. J. i płatnika składek M. G., jako niezasadne, zgodnie z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., podlegały oddaleniu.

Sędzia Stanisław Pilarczyk